

Knud Jespersens tale om værdistigninger på jord og fast ejendom

Taler

Knud Jespersen
Medlem af Folketinget for
Danmarks Kommunistiske
Parti

Dato

3. april 1974

Sted

Folketingssalen,
Christiansborg

Jeg skal allerførst takke de ordførere, der enten har givet udtryk for, at de var enige i forslagets samlede mål eller også var enige i de principper, der er nedlagt i selve forslaget. Nu er det ikke første gang, dette forslag ligger på folketingets bord. Det er tredje gang og vi er ikke nået videre end til første behandling af dette forslag. Det har vi grund til at beklage, for vi synes, det var rimeligt, at man fik et sådant forslag til virkelig behandling både anden og tredje gang, og at folketinget kom til at tage stilling til, hvad man vil gøre, og hvad man ikke vil gøre.

Vi har ikke på noget tidspunkt påstået, at det forslag, vi lægger frem, er et lovforslag, der er totalt og ubetinget i ethvert komma, korrekt gennearbejdet, men det er et fuldstændigt lovforslag. Skatteministeren siger, at de fejl, han fandt deri, sidste gang han så det, kan han nikke genkendende til. Ja, men det er jo ikke sikkert, det er ubevidst, at disse fejl atter er der. Vi befinder os fortsat ved den første behandling, og vi kunne godt korrigere, det har vi også sagt vi vil gøre mellem anden og tredje behandling, og vi er overordentlig villige til at diskutere disse spørgsmål. Men det var nu også lidt af en prøve for at se, om den nuværende skatteminister, som hr. Anders Andersen, den tidligere finansminister, brugte de samme verbale betegnelser af selve forslaget. Og der kan jeg jo nikke genkendende til disse taler: de er overordentlig ens i deres tone, ens i deres argumentation, det bliver høj og dyr administration, og hvad man ellers kunne sige. Hr. Anders Andersen oplyste i 1973, at det ikke ville være til at administrere sådanne tinglysningssedler i bøgerne, og at det ville betyde, at der skulle gennemføres 600.000 tinglysninger årlig. Vi kiggede dengang efter, og det viste sig, at der var foretaget 1 1/2 mill. vurderinger, og det vil sige, at det var tal, der var grebet helt ud af luften.

Hvorfor nu tage det frem? Jo, af den bestemte årsag, at skiftende ministre ikke har turdet bestride for det første, at dette her er et meget brændende problem og et ganske afgørende element i hele inflationen. For det andet, at det er et spørgsmål, som skal løses, hvis man skal have orden på landets økonomi. For det tredje, at man har betjent sig af den forklaring - med skiftende vægt naturligvis - at nogle af principperne ville betyde, at det hele gik over på statens hænder gennem nationalisering, og andre, at de principper, der lå deri, kunne man godt overveje.

Men hvad er det, man har gjort midt i alt dette, både den nuværende og den forrige regering? Det er, at man har snakket ved siden af problemet, og problemet er vokset og vokset, og vi har dokumenteret, at der hver måned uden produktiv baggrund blev taget 1 1/2 mia kr. ud ved sådanne belåninger, der intet havde med hverken forandringer eller nybyggeri, men kun med spekulation at gøre, 1% mia kr. om måneden. Så kommer ministeren for den regering, der har tilbragt en hel dag med septemberbrødrene ude på Marienborg, hvor man har diskuteret, hvordan man skulle finde 1.200 mill. kr. til arbejdsgiverne for en dyrtidsportion, og siger: der er er par kommafejl i det Forslag. Ja, det er der, men der er også 1 1/2 mia kr. om måneden til den regering, der ellers vil tage sig af det. Det er noget af det, vi har prøvet at kigge på. Så kan vi godt diskutere kommafejl, vi er også i stand til at mobilisere så megen grammatikalsk viden, at det nok skulle kunne lade sig gøre at finde frem til noget fornuftigt her.

Jeg ville være en skurk, hvis jeg prøvede at se på de forskelligheder, der var mellem skatteministerens bemærkninger til forslaget og så hr. Grünbaums. Jeg vil bare sige, jeg synes nok - og jeg tror det også gerne, for skatteministeren er jo et menneske, der har et åbent udsyn til nye horisonter - at skatteministeren har lyttet til hr. Grünbaums og mine bemærkninger og vil gøre noget mere ud af principperne og de halvanden milliard kroner end af kommaerne, og hvis man vil det, er vi absolut tilfredse. Når hr. Grünbaum siger, vi er overordentlig moderate i vores forslag, takker jeg for den venlige bemærkning, for så er der balance i tingene. Både hr. Stetter og Venstres ordfører har jo forklaret, at det her drejer sig om den rene og skære socialisme og kommunisme. Det overgås kun i voldsomhed af hr. Dohrmann, som ikke har forstået noget af, at det ikke er et geografisk begreb, vi diskuterer, om øst-vestforholdene, men er et problem om priser på huse, på boliger, på lejligheder og om det pres, der udfoldes på landets økonomi.

Som sagt har jeg mest lyst til at holde mig til de positive betragtninger, der er gjort, og disse meget positive betragtninger vil vi naturligvis ikke alene notere os, men også tage op i skatte- og afgiftsudvalget.

Der er to sider i dette forslag, sagde hr. Grünbaum. Den ene er belåningen, pris m.v., og det andet er spørgsmålet om at opsuge disse samfundsskabte værdier. Jeg er helt enig. Jeg ved såmænd ikke, hvilken af siderne vi lægger mest vægt på, vi ser det som en helhed. Når det kommer i den skikkelse, det har, er det simpelt hen for at rette projektøren mod det, der er årsagen til en række problemer, og ikke, som hr. Wilhelm sagde, fordi vi har tillid til, at man ved at gennemføre vores forslag har løst problemerne, stoppet inflationen osv. Jeg er meget enig med hr. Wilhelm i, at der er mange andre dynamiske faktorer, der griber ind, men jorden er noget, der er meget overskueligt: det er let at gå ind i. Under det foregående punkt diskuterede man, hvor nødvendigt det var at lave muligheder for generationsskifte i landbrug - og det erkender vi blankt - ja men her i vores forslag ligger der jo en slags løsning, og så kan man i hvert fald tage det op på en sådan måde, at det klarer tingene.

Om 16. vurdering håber jeg, at ministeren har noteret sig, at en af ordførerne - det var hr. Kaj Hansen - rejste spørgsmålet: hvor meget tror ministeren vurderingen vil vokse fra 15. til 16. alm. vurdering? Det er i 1977, og ifølge Finanstidende - og det skal siges igen - regner man med omkring 300 mia kr., antagelig lidt i overkanten, og det vil sige omkring 3 mia kr. pr. måned, hvoraf i alt fald maksimalt de 50 pct. anvendes til byggeri eller forandringer.

Jeg er interesseret i, at vi får et svar på den side af sagen, og jeg synes, det var rimeligt, da det er tredje gang, vores forslag foreligger, at man i skatte- og afgiftsministerens domæne satte sig for at undersøge, hvordan de tal er, hvad der kunne gøres. For nu har jeg hørt for tredje gang, at vores forslag faktisk var godt, det var bare ikke egnet til at løse problemerne. Men vi har ikke hørt om noget forslag, der var egnet til at løse problemerne. Jo, der var hr. Stettens, men det tror jeg ikke ministeren går ind på, om at formueskat var en asocial skat - så ved vi det - og den vil de konservative gerne have afskaffet. For at være overordentlig venlig, vil jeg sige, at formueskat aldeles ikke er en asocial skat. Derimod forekommer der en række urimelige asociale fritagelser omkring dem, der ejer fast ejendom eller faste værdier, og det er noget af det, vi vil til livs, samt de muligheder, der er indbygget heri for belåning.

Hr. Bernhard Baunsgaard rejser det spørgsmål, om det nu er klogt at rode jord og bygninger sammen. Ja men det er vi da også villige til at diskutere. Vi har med vilje prøvet at stille problemet sådan, at dette folketing blev tvunget til at tage stilling til, hvad man vil gøre, og også peget på en saglig vej til, hvordan det kunne klares. Hvad er blevet følgen af de værdistigninger? Det er jo, at det er blevet dyrere at bo, dyrere at købe, at det virker som et pres på hele samfundets økonomiske politik, det virker som en magnet, for den likvide kapital man har, søger hen til jorden: det kan ikke betale sig at bygge skibe, og det gør det dyrere på alle måder for alle dem, der ingen fast ejendom har.

Som sagt mener vi, at det her ikke standser inflationen, men kan begrænse den. Vi har tillid til, at det vil virke, men ikke virke med 100 pct., og jeg vil henstille til folketinget, både dem, der har haft praktiske kritiske indvendinger, og dem med den positive holdning, at dette kommunisternes forslag kommer til både anden og tredje behandling. Jeg vil henstille, at det sker, sådan at man får afklaret, hvem det er, der vil bevare asociale tilstande omkring disse værdistigninger, og hvem der vil prøve at løse problemerne på en ny måde. Det er ikke socialisme, der ligger hverken i SFs eller i vores forslag. Forslagene har den samme tendens rettet mod det samme mål og er også ført stort set af den samme hånd, nemlig den bevæggrund, at man nu skal sikre, at det bliver billigere at bo, at man får mere gang i udviklingen og hold over landets økonomi. Jeg ved ikke, om folketinget mener, at dets værdighed og autoritet kan bevares, hvis man for tredje gang bare afviser et sådant forslag og siger, der er et komma, der står forkert, så pyt med de 15 mia kr., vi kan hente der, pyt med de problemer, der ligger gemt deri, eller at det ikke er det mest velegnede forslag. Jeg vil gerne sige, at de, der påtager sig ansvaret for at forhindre, at dette forslag kommer til anden og tredje behandling, bør være forpligtet til at komme med et forslag, der er bedre, og hvis de gør det med det samme mål, støtter vi gerne, ligesom vi også støtter SFs forslag i denne sag.

Forundrer det ikke, hr. finansminister, at man stadig ikke har gjort noget, selvom vi i perioden fra 1965 til 1973 har haft stigninger på over 200 mia kr., og at man kan beregne de reelle kapitalværdistigninger til ikke under 50 mia kr.? Det er dog fantastisk, når man taler så meget om, hvad man skal have fat i af problemer, at så betragter man bare den side af sagen, der hedder at beskatte arbejdet, uden at kigge på det, der er med til at skabe problemerne.

Men det er da også dokumenteret så sent som i søndags i betragtninger i forskellige dagblade, at sommerhuse i Nordsjælland det sidste år er steget fra 150.000 kr. til 225.000 kr. Her er det meget let at lave beregninger, der viser, at ser man bort fra inflationen, er det en reel kapitalværdigevinst på 60.000 kr. Det betyder ikke, at vi siger, at de folk, der har de huse, med denne formueforøgelse også forbedrer deres likviditetsmuligheder i samme omfang; på ingen måde, men mulighederne for at belåne værdistigninger er forbedret. Og hvad indebærer de muligheder? De indebærer, at stigningerne vil fortsætte, sådan at de, der i dag har et sommerhus eller et hus, ikke kan blive siddende ved det hus, og de, der j morgen har behov for et, ikke kan skaffe sig det. Man skal endelig ikke tro, at man forsvare retten til en bolig ved at forsvare sådan uhørt fantastisk jungleudvikling som den, vi befinder os i.

Om vi nu tager Nyt fra Danmarks Statistik nr. 50, så sent som fra 12. marts 1974, hvor man opgør omfanget af tinglyste pantebreve, så var det opgjort til 58,5 mia kr. eller 30 pct. højere end året i forvejen. Hvis man nu videre vil læse skriften på væggen og vide, at vi snart ramler ud i et obligationsoverdrev, hvor man når stigninger, der ikke er på 16 pct. i forrentning, men helt oppe på 30 pct., så burde det da være nok til at få selv dette høje ting til at reagere ganske overordentligt med at sætte ind på den side af sagen.

Enhver ved, hvad enten man tror på vores beregninger eller det økonomiske sekretariats beregninger, at det beløb, der er belånt i jord og faste ejendomme, er dobbelt så stort som det, man har anvendt til at bygge for. At årsagen hertil er skattemæssige afskrivninger, er en sag for sig, men det betyder jo, at alle ikke-låntagere også kommer til at betale.

Det er den situation, vi ønsker at afskaffe. Vi ønsker, at man sætter ind imod inflationen. Når vi peger på, at man kan tinglyse de reelle værdistigninger på jord og faste ejendomme og gøre dem til en offentlig prioritet, så kan vi naturligvis, som hr. Poul Westergaard talte om, prøve at overveje, om man skal undtage jorden og tage det i to tempi. Hvis det kun drejer sig om jorden, skal det være en førsteprioritet, drejer det sig om jord og fast ejendom, som vi har peget på, må den komme ind i rækken af prioriteter.

Men hvad betyder det? Det betyder jo ikke, at de nuværende parcelhusejere skal af med mere i skat; det betyder, at parcelhuspriserne synker. Det betyder I at vi ikke vil have, at disse værdistigninger skal beskattes, men at forrentningen af

værdistigningen først skal ske ved ejerskifte, og det er dog en mildere variant end den, man har i øjeblikket, hvor man både beskatter undervejs og ved ejerskifte.

Vores principielle standpunkt i denne sag - det vil jeg gerne understrege - er, at ingen skal kunne tjene og ingen skal beskattes af at bo i den boligform, som man anser for at være rimelig.

Men jeg må også have lov til at sige - tiden er jo overordentlig knap - at hvis man ikke ad den vej sætter ind for at sænke priserne på jord og fast ejendom, vil jeg gerne spørge: Hvad overvejer man at foretage sig, eller har man heller ikke på dette område noget, der minder om overvejelser overhovedet?

Jeg vil også gerne sige: Når man ad den vej sænker boligudgifterne, er det jo også på baggrund af, at disse udgifter er blevet urimelige store, men hvis regeringen har forslag, der kan føre til det samme resultat, kan man overveje det.

Af historiske grunde, hr. finansminister, vil jeg bare nævne en lille ting: i 1924 kostede en grund ved København 75 øre pr. m², i dag koster den samme grund 150 kr. pr. m², det er en tohundrededobling af grundprisen. Det synes nogle af de tilstedeværende partier er rimeligt. Det synes de, der skal købe den, ikke. Altså en tohundrededobling på 50 år. Hvis vi tager en arbejdstimeløn i 1924, så var den på 50 øre. Den er i dag 30 kr. Men skulle den have fulgt samme priskurve, skulle man i dag have haft 100 kr. i timen, og jeg gad nok vide, hvad det høje ting havde sagt, hvis vi havde stillet krav om en løn på 100 kr. i timen.

Forestiller man sig så, at denne udvikling får lov til at gå videre, vil betalingsbalanceunderskuddet så ikke blive brugt til at forhøje renten, til at forhøje indkøbsretten til hus og hjem på en sådan måde, at det bliver normalt, at man mister retten til tag over hovedet? Vi har fremsat vores lovforslag for at bremse hele denne udvikling, mens tid er, for at stoppe tvangsauktionerne, for at stoppe spekulationen i alt dette, og det har aldeles ikke noget med en socialistisk samfundsforandring at gøre. Det er et mildt, et venligt og forstående godt forslag til løsning af de økonomiske problemer, der tilbagevendende kaster deres skygge over alle arbejderlønninger, over hele forbruget.

Hvis finansministeren virkelig mener, sådan som ordene lød, at man skal løse landets økonomiske problemer, så er chancen her, og på den baggrund vil jeg på trods af forskrækkelsen hos nogle af partierne anbefale dette overordentlig gode

lovforslag til en velvillig behandling.

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Danmarks Kommunistiske Parti, Folketingstale, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/knud-jespersens-tale-om-vaerdistigninger-paa-jord-og-fast-vejendom-d-13-januar-1976>